

**АКТУАЛИЗИРАНА
ПРОГРАМА**

**ЗА
ОВЛАДЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА
НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА
НА ТЕРИТОРИЯТА
НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ**

2016-2019 Г.

**Приета с Решение № по Протокол № от
на Общински съвет – Вълчи дол**

СЪДЪРЖАНИЕ:

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

Цел

Задачи

I. АНОТАЦИЯ

1. Описание на проблема
2. Причини за възникване на проблема
3. Популация на безстопанствените кучета

II. МЕТОДОЛОГИЯ

III. МЕРКИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА И НАЧИНИТЕ ПО КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ ИЗПЪЛНЕНИ

1. Въвеждане в електронен регистър
2. Кастрация, ваксиниране, обезпаразитяване, маркиране, паспортизация и връщане на животните по местата на залавянето им или настаняването им в приюти
3. Информационни кампании
4. Преустановяване нерегламентираното размножаване на кучета и нерегламентираната търговия с животни
5. Евтаназия на неизлечимо болни и агресивни безстопанствени кучета
6. Осиновяване на безстопанствени кучета
7. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета
8. Опазване чистотата на околната среда в общината

IV. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт
2. Общински съвет
3. Общинска администрация
4. Практикуващи ветеринарни лекари
5. Организации за защита на животните и други неправителствени организации
6. Медии – общински вестник „Екип 2000”
7. Гражданите на община Вълчи дол

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

1. Качествени промени
2. Количествени промени
3. Критерии за отчитане изпълнението на програмата

VI. НОРМАТИВНА УРЕДБА

1. Международно законодателство, световни практики и препоръки
2. Национално законодателство
3. Закон за лова и опазване на дивеча

VII. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2016-2019 Г.

Разработването на тази програма е в резултат на изискванията поставени на Република България и останалите страни членки на Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствените кучета в населените места. Проблемът с безстопанствените кучета е сериозен проблем за обществото, с многостранни измерения - хуманномедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични. За да се реши проблемът е необходимо да се приложи единен метод във всички населени места на територията на община Вълчи дол, да се следват комплексни мерки, определени от Световната здравна организация (СЗО): строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета; кастрация и връщане по места на кучетата.

Настоящата програма е разработена в изпълнение на приетите правила за работа по отношение на безстопанствените кучета, залегнали в *Закона за защита на животните (ЗЗЖ)* и *Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВМД)* по отношение на грижата за безстопанствените животни и начините за трайно намаляване на тяхната популация и във връзка с необходимостта от продължаване работата по метода „КАСТРИРАЙ И ВЪРНИ”. По тази програма ще се работи до въвеждането на Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България, съгласно чл. 40, ал. 1 от ЗЗЖ (последно изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017 г.).

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА:

Целта на тази програма е, чрез прилагане на комплекс от мерки да се овладее популацията на безстопанствените кучета на територията на община Вълчи дол, постепенно да се намали техния брой до количества, гарантиращи безопасността и здравето на хората, комфорта на градската среда на Вълчи дол, след което да се изтеглят и настанят в приюти.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Прилагане на единен метод във всички населени места на територията на Община Вълчи дол.
2. Кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които не представляват опасност за обществото и не показват агресивно поведение.
3. Поетапно редуциране до минимум броя на безстопанствените кучета, чрез стриктно изпълнение на програмата „Кастрирай и върни” и окончателното им настаняване в приюти по програми за намиране на собственик или за доживотно отглеждане.
4. Завишаване контрола върху отглеждането на домашни кучета – търговия и размножаване.
5. Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания.
6. Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл. 2 от ЗЗЖ.

Реализирайки програмата на територията на общината, при повсеместно прилагане на действени мерки на територията на цялата страна след около пет години популацията на кучетата трябва да бъде овладяна и да се премине към извеждане на кучетата от улиците и трайното им настаняване в приюти-приемници.

I. АНОТАЦИЯ

Проблемът с безстопанствените кучета вълнува българската общественост. Липсата на единомислие, относно начина за неговото решаване въпреки многобройните дебати създаде безизходица, не се намери ефективно и приемливо за всички решение, а това доведе до поляризация на мненията и стопиране на повечето от добрите и интересни инициативи.

Броят на безстопанствените кучета през последните години води до рискове за здравето на хората и поставя под съмнение европейския облик на градовете ни и хуманното третиране на животните. Създалата се ситуация доведе до това, че проблемът се нареди като един от сериозните за повечето от населените места в страната ни. Наблюдава се сериозно увеличаване на популацията на кучета по улиците на градовете.

1. ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА

През последните години проблемът с увеличаващата се популация на безстопанствени кучета става все по-голям за жителите на община Вълчи дол. Зачестяват оплакванията от скитащи на глутници кучета, за нарушеното право на деца и възрастни да се придвижват спокойно и без страх по улиците. Особено тревожни са нападенията на кучета над граждани.

Наличието на бездомни кучета в едно населено място води до сериозни последици за жителите. Не обезпаразитените и не имунизирани животни пренасят различни болести, някои от които са с летален ефект, като ехинококоза, марсилска треска, лаймска болест, бяс и др. Свободното придвижване на кучетата създава дискомфорт сред населението:

- Много хора се страхуват от безстопанствените кучета;
- През нощта, шумът създаван от животните смущава спокойствието на гражданите;
- Тежкото положение на бездомните кучета травмира хората, които обичат животните;
- Животните са една от причините за замърсяване на градската среда и тази в селата.

Друг риск е възможността за възникване на пътно-транспортни произшествия поради безстопанствено скитащите се животни, особено в периода на разгонване. Не на последно място е и приносът на бездомните кучета за замърсяването на градската среда с отпадъчни продукти, както и с битови отпадъци от контейнерите за смет до които имат достъп.

Намирането на ефективен модел за трайно справяне с проблема предполага задълбочено да се анализират резултатите от досега прилаганите методи, както и да се почерпи опит от световната успешна практика в тази област.

Необходимо е да се приведе в действие ефективна система спрямо регулирането на кучешката популация, свързана с предприемането на конкретни мерки за решаване на проблема с безстопанствените кучета, намиращи се на територията на Община Вълчи дол. Евтаназията е метод, който вече е отречен от ветеринарномедицинската наука и практика. Залавянето и отстраняването на кучета не се считат повече за ефективни мерки за директен контрол. Унищожаването на здрави кастрирани кучета в условия на свръхпопулация е противоположно за решаването на двете страни на проблема с бездомните кучета – пренос на болести и неконтролируемо размножаване.

Ясно е, че наличието на безстопанствени кучета води до проблеми. Трудно осъзнато обаче е това, че наличието на кучета по улиците е основно причинено от хората и тяхната безотговорност. За да се появи на улицата, кучето е дошло от нечий дом. Собствениците на кучета не са достатъчно запознати с изискванията на тези животни по отношение на грижите при отглеждането им и при първите срещнати трудности животното или неговото потомство е изоставено на улицата. Не се спазват и най-елементарните нормативни изисквания при извеждане на кучето в градската среда и това не е от непознаване на закона или наредбата, а от неправилно изградено мислене и нагласа в тази посока. Малцина са тези, които са запознати с биологията на вида и които си дават реална сметка за това каква вреда може да нанесем с едно единствено изоставено на улицата куче.

В началото на 2008 г. бе приет първия в България *Закон за защита на животните* (ДВ, бр. 13 от 08.02.2008 г.). Законът въвежда съвременни, научно обосновани методи за справяне с безстопанствените кучета, които са препоръчани и в резултат на дългогодишни проучвания от страна на Световната здравна организация. Законът получава високи оценки като модерен, съвременен, европейски, един от най-добрите в Европа.

Законът предвижда работа по програми за залавяне, кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и връщане по местата на залавяне на животните или настаняването им в приюти. Особено внимание се обръща на дълготрайните мерки за контрол и регистрация на домашните любимци, тъй като е ясна и категорична връзката между безотговорното отглеждане и липсата на контрол върху домашните кучета и големия брой на бездомните кучета.

Особено важно е да се осъзнае, че бездомните животни са плод на нашата безотговорност. Те са се превърнали в проблем, защото обществото е допуснало тяхната поява по улиците. За решаването на този проблем са необходими адекватни и своевременни контролни мерки върху собствениците на домашни любимци, изграждането на общи цели, полагането на общи усилия и воля, добра координация и комуникация между общината, неправителствените организации и гражданите.

2. ПРИЧИНИ ЗА ВЪЗНИКВАНЕ НА ПРОБЛЕМА

Една от главните причини за увеличаващата се популация от бездомни кучета е липсата на контрол над домашните кучета, по отношение на поведението им на разгонени животни. В резултат на това поведение се продуцира ново бездомно поколение. Стопаните на домашни животни не осъзнават напълно, че ако тяхното женско куче има поколение от десет малки, то отговорността по изхранването им, отглеждането и намиране на нов дом и стопанин е тяхна, както и че това не е лека задача. Така на „входа“ на популацията от бездомни кучета стоят изоставените от собствениците си кучета или тяхното нежелано потомство. Популацията се попълва и от изгубени или избягали домашни животни, както и от новопридошлите кучета от различни райони. Всички тези групи формират общата картина на популацията от бездомни кучета, която при неефективни мерки се поддържа максимална според естествените природни закони.

- Неефективно прилагане и контрол на съществуващата нормативна уредба;
- Недостатъчен контрол върху регистрацията и популацията на домашни кучета и неотчитане на комплексния характер на проблема;
- Липса на интерес от страна на обществото като цяло към хуманно образование и отношение към животните и необходимостта от адекватни грижи за тях;
- Невъзможност за идентифициране на собственици, които са изоставили животните на грижите на обществото;
- Липсата на приюти и мерки по овладяване популацията на безстопанствени животни в съседни общини;
- Недостатъчно взаимодействие между Общинската администрация и гражданите;
- Липса на комуникация и взаимодействие с ветеринарните лекари, като основен източник на информация относно неидентифицираните животни.

3. ПОПУЛАЦИЯ НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

3.1. Съществуващо положение

Основните фактори определящи наличието на безстопанствени кучета в дадено населено място се свежда най-общо до три условия, които се предлагат в средата: наличието на хранителен ресурс, вода и подслон. Изследователите на проблема установяват, че съществува определен максимален брой животни, живеещи на дадена територия, които се лимитират от наличното количество храна, вода и подходящи убежища срещу времевите условия и други животни – т.нар. „капацитет на задържане”. Отделните индивиди на тази площ може да варират, но размерът на популацията като цяло ще остане относително постоянен, тъй като на „входа” той се регулира от новородените малки кученца и изоставените животни, а на „изхода” – от напусналите популацията бездомни, поради естествена смърт, намиране на втори дом, настаняване в приют и евтаназия. Крайният брой кучета на дадена площ винаги достига до „капацитет на задържане”. Така ако женските кучета раждат малки, но капацитетът на даден терен не се промени, то вероятността тези

малки да оцелеят е нищожна поради липса на храна или риск от заболявания. В случай, че едно животно „отпадне” от дадена площ, неговото „място” веднага се заема от друго, по-младо животно и така се запазва капацитетът.

Като се отчитат основните фактори, определящи наличието на бездомни кучета на дадена територия, като относително по-рискови могат да се посочат районите в които:

- въпреки редовното извършване на сметосъбиране, все още съществуват нерегламентирани сметища, контейнерите за битови отпадъци са отворени;
- съществуват хранителни отпадъци, които целенасочено се осигуряват от някои граждани;
- съществуват изоставени и порутени постройки.

Животните се заселват на местата, където има изхвърлени и задържани отпадъци. Именно изхвърлянето на сметта на открито като източник на храна се явява обща характеристика на районите в които има висока популация от бездомни кучета. Проблемът се утежнява и от ниската култура при отглеждането на домашни кучета.

Определянето на точния брой на бездомните кучета е задължително условие при планирането и провеждането на всички мерки за намаляване на тяхната популация. Установяването на техния брой по населени места в общината и идентифициране на най-рисковите територии е важно за това, къде трябва да бъдат насочени усилията приоритетно.

3.2. Ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация

- Прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна маркировка на не агресивните безстопанствени кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;
- Регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Доскоро липсващата адекватна нормативна база и липсата на съвместни действия между местна власт, организации за защита на животните (ОЗЖ), Неправителствени организации (НПО) и граждани бе основната причина за задълбочаване на проблема с безстопанствените кучета и невъзможността за неговото ефективно и трайно решение в цялата страна.

II. МЕТОДОЛОГИЯ

Дълги години в различни страни по света властите и организациите считаха, че единствения начин да държат под контрол проблема с безстопанствените кучета е прилагане на евтаназия. Дългогодишна практика не само в България, но и по света е била залавяне и евтаназия на бездомните животни с цел намаляване на тяхната популация. Резултатът който е установен е, че популацията временно намалява докато се родят ново поколение безстопанствени кученца и тогава броят нараства до „капацитет на задържане”. Този метод се оказва неефективен, тъй като не намалява крайния брой на дадена територия по постоянен начин.

Международни организации за защита на животните споделят своя опит за намаляване популацията на безстопанствените кучета, чрез няколко ефективни метода – кастрация, регистрация и идентификация, информиране и образование на обществеността. Единственият начин за трайно намаляване на крайната популация е прилагането на програма за кастриране и връщане в естествената среда след маркиране, ваксинация срещу бяс и обезпаразитяване.

Препоръките на Световната Здравна Организация, успешния световен опит и практиката на няколко български общини налагат прилагането на регламентирания от ЗЗЖ метод на:

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на не агресивните и здрави безстопанствени кучета.

2. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета.
3. Настаняване в приюти и задомяване на безстопанствените кучета.
4. Регистрация и надзор на безстопанствени кучета.
5. Регистрация на домашни кучета.
6. Контрол върху изискването за отглеждане на домашни кучета.
7. Популяризиране ползите от кастриране на домашни кучета.
8. Информационни кампании.

III. МЕРКИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА И НАЧИНИТЕ ПО КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ ИЗПЪЛНЕНИ

1. ВЪВЕЖДАНЕ В ЕЛЕКТРОНЕН РЕГИСТЪР

За успешното изпълнение на програмата е необходимо да се разполага с точна информация както за броя на безстопанствените кучета, така и за броя на домашните кучета на територията на общината. Твърде често нежеланите животни са потенциални скитащи по улиците такива. Всички домашни кучета и обитаващи частни имоти и стопанства подлежат на чипиране, данните от което трябва да бъдат вписани в регистъра в максимално кратък срок. Достъп до пълната информация на системата имат само регистрирани ветеринарни клиники и амбулатории, които извършват чипиране, както и съответните институции, които упражняват контрол. Достъпът се получава чрез подаване на заявление за достъп и получаване на акаунт. Информацията, която е достъпна до масовия потребител е имена на собственика и клиника/амбулатория, извършила чипирането или регистрирала чипа. Разполагайки с регистър с достатъчна база данни, осъществяването на контрол по спазване изискванията на ЗЗЖ спрямо собствениците на кучета ще бъде значително завишен и по-ефективен. Ще се повиши събираемостта на „таксите за притежаване на домашно куче”. Работата с електронния регистър позволява – бърза и коректна работа с клиенти – собствениците на домашни кучета; добра оперативност и нагледност при изготвяне на справки и издаване на удостоверение за регистрация и платена такса; възможност за обобщаване на данни, изготвяне на отчети и справки; контрол върху собственици на домашни кучета.

1.1. Регистрация на домашни кучета

Регистрацията се извършва съгласно чл. 174 от ЗВМД. Масовата и навременна регистрация на животните дава информация за собственика на всяко животно и успешно се контролира отношението на собственика към домашния любимец. Регистърът се изготвя за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата и общественото имущество на територията на община Вълчи дол и контрол над собствениците с цел блокиране на притока от дома към улицата.

Съгласно чл. 175 от ЗВМД за притежаване на куче ежегодно се заплаща такса по *Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ)*.

Освобождават се от такса собствениците на:

1. кучета на инвалиди;
2. служебни кучета в организациите на бюджетна издръжка;
3. кучета, използвани за опитни цели;
4. кучета, използвани от Българския червен кръст;
5. кастрирани кучета;
6. кучета, които придружават или охраняват селскостопански животни, които се отглеждат в регистриран животновъден обект.

Собствениците на кучета с поставен микрочип не заплащат такса за 1-та година от неговото регистриране, съгласно чл. 39 от ЗЗЖ..

При регистрацията задължително се вписват следните данни за обработените кучета:

- име на животното;
- дата на раждане, пол, кастрация;

- идентификационен номер;
- ваксини;
- собственик – име, адрес, актуални телефони.

1.2. Регистрация и надзор на бездомните кучета

Обработените бездомни кучета да бъдат регистрирани в електронен регистър. В него максимално коректно и бързо ще се документира/въвежда необходимата информация по извършените манипулации с безстопанствените животни от техния улов до последващите през годините обезпаразитявания и реваксинации. Ще се даде възможност за добра оперативност и нагледност, за обобщаване на данни, за изготвяне на различни по характер и период справки. Всяка година ще има информация за техния брой на територията на общината. В перспектива, регистъра ще представлява готова картотека на безстопанствените животни.

Регистрация ще се извършва от всички амбулатории на територията на общината, които обработват безстопанствени кучета. На всяко куче с променен статут (под надзор или осиновено) се издава ветеринарномедицински паспорт, който се предоставя на отговорното лице. В регистрацията задължително се вписват следните данни за обработените кучета:

- Идентификационен номер;
- Отличителни белези на животното – пол, цвят, възраст, големина;
- Дата и място на залавяне;
- Дата на обработката;
- Дата и място на връщане;
- Отговорно по надзора физическо или юридическо лице.

Данните в регистъра се вписват от ветеринарномедицинското лице извършило обработката на кучето.

Безстопанствените кучета, които не се настанят в приют за постоянно отглеждане са под надзора и грижите на общините, организациите за защита на животните или други лица, които са подписали декларация за спазване изискванията на чл. 49 и чл. 50 от ЗЗЖ.

След стартиране на системата е необходимо в определен гратисен период в нея да бъдат вписани кучетата на територията на общината.

2. КАСТРАЦИЯ, ВАКСИНИРАНЕ, ОБЕЗПАРАЗИТЯВАНЕ, МАРКИРАНЕ, ПАСПОРТИЗАЦИЯ И ВРЪЩАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ ПО МЕСТАТА НА ЗАЛАВЯНЕТО ИМ ИЛИ НАСТАНЯВАНЕТО ИМ В ПРИЮТИ

Дейностите по тази мярка целят да се осъществи бърза, масова, повсеместна кастрация на безстопанствените животни, връщането им по местата на местообитанието им с цел да се минимизира до крайност броя на животните по улиците с възможности за размножаване. Връщането на не агресивните, обработени кучета по места ще предотврати прииждането на нови необработени животни. Основното при изпълнение на тази мярка е да се спазва стриктно регламентирания в ЗЗЖ начин на залавяне и последващата обработка на кучетата, наречен „КАСТРИРАЙ И ВЪРНИ”.

Залавянето на бездомните кучета се извършва, съгласно чл. 42 от ЗЗЖ, като за транспортирането до приюта трябва да се използват и транспортни клетки, а настаняването и обработването се извършва съобразно разпоредбите на чл. 46 и чл. 47 от ЗЗЖ. Изготвя се график за залавянето и обработването на бездомни кучета. Приоритетно в графика се включват: женски кучета във фертилна възраст, женски кучета в период на еструс, болни и агресивни.

Организацията на работата в приютите се регламентира от Правилник за вътрешния ред на приюта. Начинът и условията за отглеждане на кучета се извършва съгласно ЗЗЖ, ЗВМД и *Наредба № 41 от 10 декември 2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни*. Общината създава и поддържа база данни с цел да информира гражданите за наличните животни в приютите.

Съществуването и функционирането на регистриран приют за безстопанствени животни спомага за разгръщането на широко мащабни информационни кампании, осиновяването на животни извън страната, не връщането на животни с агресивни прояви на улицата, прибиране в приюти на животни, заловени в дворове на детски ясли и градини, училища, в близост до площадки за игра на деца, пътища от републиканската и общинска пътна мрежа. Организацията на работата и условията на отглеждане на кучетата в приютите се определят с наредба на Общински съвет-Вълчи дол.

3. ИНФОРМАЦИОННИ КАМПАНИИ

Информационните кампании имат за цел да разяснят на обществото принципите за хуманно отношение към животните и отговорностите, които носят стопаните за своите домашни любимци. Кампаниите са свързани с:

- Разяснителна дейност – брошури, беседи, медийни публикации. За да се преодолее безотговорното отношение на собствениците към отглежданите от тях домашни кучета е необходимо да се разгърне широка информационно-образователна кампания, подкрепена от всички заинтересовани страни и институции, имащи отношение по специализираното законодателство;
- Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета. Организиране на кампании за разясняване на ползата от кастрацията;
- Осъществяване на диалог с ръководството на училищата, във връзка с провеждането на информационно-образователни кампании с подрастващите.

4. ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ НА РЕГЛАМЕНТИРАНОТО РАЗМНОЖАВАНЕ НА КУЧЕТА И НА РЕГЛАМЕНТИРАНАТА ТЪРГОВИЯ С ЖИВОТНИ

Основната причина за наличието на големия брой безстопанствени кучета е нерегламентираното развъждане, продаване и изоставяне на домашни животни.

Необходимо е въвеждане на по-строги мерки по отношение на стопаните, които развъждат и продават нерегламентирано своите кучета.

5. ЕВТАНАЗИЯ НА НЕИЗЛЕЧИМО БОЛНИ И АГРЕСИВНИ БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА

Неизлечимо болни животни с необратими патологични изменения, причиняващи им болки и страдания се подлагат на евтаназия, съгласно чл. 179, ал. 3, т. 1 от ЗВМД в съответствие с чл. 45, т. 8 от ЗЗЖ.

Животни, чието агресивно поведение представлява опасност за живота и здравето на хората или животните се подлагат на евтаназия, съгласно чл. 179, ал. 3, т. 4 от ЗВМД в съответствие с чл. 45, т. 8 от ЗЗЖ.

6. ОСИНОВЯВАНЕ НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА

Необходимо е да се работи усилено в посока реализиране на програми за намиране на собственици на безстопанствените кучета, настаняването им в сигурни домове, осиновителни програми. Съвместни кампании между общината, граждански сдружения и организации за защита на животните.

7. КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДОМАШНИ КУЧЕТА

Контрол по спазване на:

- Разхождането на кучета на повод или свободно пуснати на регламентирани за целта места, при стриктно спазване разпоредбите на ЗЗЖ, ЗВМД и *Наредбата за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Вълчи дол*. По този начин ще бъдат избегнати случаи на пострадали хора и животни;

- Осигуряване на условия на стопаните на домашни любимци да спазват законовите разпоредби и наредбата на общината;
- Контролът върху спазването на изискванията за отглеждане на домашни кучета се извършва от Община Вълчи дол и ОДБХ-Варна.

8. ОПАЗВАНЕ ЧИСТОТАТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНАТА

- Поддръжка и обезпаразитяване на местата за разхождане на домашните кучета. Създаване на условия за собствениците на домашни кучета при извеждането и разхождането на животните извън дома – обособени места за свободно разхождане на домашни кучета;
- Изработване и поставяне на определени места на територията на гр. Вълчи дол табели, указващи местата за разходка на кучета, както и на зоните в които това е забранено, съгласно чл. 177, ал. 1, т. 4 от ЗВМД;
- Поставяне на кошчета за събиране на кучешки екстременти.

IV. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. МЕСТНА ВЛАСТ

2. ОБЩНСКИ СЪВЕТ

2.1. Общинският съвет приема Програма за овладяване популацията на безстопанствени кучета и гласува годишен бюджет за изпълнението ѝ, до въвеждането на Национална програма, съгласно чл. 40, ал. 1 от ЗЗЖ. След приемането на националната програма се изготвя и приема програма за изпълнение на националната програма и план за действие на общината;

2.2. За изпълнение на програмата Общинският съвет изготвя и приема *Наредба за овладяване популацията на безстопанствените кучета*.

2.3. Кметът на общината или упълномощени от него длъжностни лица организират цялостното изпълнение на програмата, сключването на договор с приюти, изграждане на общински център.

3. ОБЩНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

3.1. Поддръжане на електронен регистър на кучетата – домашни и безстопанствени;

3.2. Популяризиране на дейността по програмата;

3.3. Приема сигнали и жалби на граждани и организации;

3.4. Събиране на местната такса за притежаване на домашно куче; осигуряване на сигурен механизъм за разходване на средствата, събрани от „такса за притежаване на куче” само и единствено за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета, т.е. за дейностите заложи в настоящата програма;

3.5. Контрол върху собствениците на домашни кучета;

3.6. Съвместна работа с практикуващи ветеринарни лекари, доброволци, граждански сдружения и организации за защита на животните.

4. ПРАКТИКУВАЩИ ВЕТЕРИНАРНИ ЛЕКАРИ

Стриктно спазване изискванията на ЗВМД, ЗЗЖ и подзаконовите нормативни актове за ветеринарна регистрация, маркиране/идентификация на домашните кучета и отчетност пред общината и ОДБХ-Варна (Областна дирекция Безопасност на храните); разясняване ползите от идентификацията, кастрацията и обезпаразитяването на домашни кучета.

5. ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ЗАЩИТА НА ЖИВОТНИТЕ И ДРУГИ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

- Разяснителни и информационни кампании; обучителни програми в училищата; обучение на собственици на домашни кучета;
- Съдействие на местната власт;
- Организируют и провеждат задомителни кампании;
- Съдействат за изпълнение на наредбата на Община Вълчи дол

6. МЕДИИ – ОБЩИНСКИ ВЕСТНИК „ЕКИП 2000”

Активен партньор в дейността по изпълнение на мерките и задачите по програмата следва да бъдат медиите:

- Активно популяризиране на мерките, заложи в „Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Вълчи дол”;
- Популяризиране на местната нормативна уредба, регламентираща реда и начина за отглеждане на домашни животни;
- Коректно отразяване на резултатите по изпълнение на програмата;
- Активно съдействие и участие в системата за намиране на нови собственици на кучетата.

7. ГРАЖДАНИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ

Активен и незаменим участник в изпълнението на програмата трябва да е всеки гражданин на община Вълчи дол.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

1. КАЧЕСТВЕНИ ПРОМЕНИ

Качествените промени, които се очакват следствие на изпълнение на мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета са:

- Редуциране броя на безстопанствените кучета в градска среда, в следствие на което ще намалее социалното напрежение;
- Високото ниво на информираност и култура ще стимулира гражданската толерантност;
- Връщането на социализираните, неагресивни, обработени (кастрирани, ваксинирани и обезпаразитени) кучета по местата от които са уловени ще предотврати прииждането на нови необработени животни.

2. КОЛИЧЕСТВЕНИ ПРОМЕНИ

Количествените промени, които се очакват следствие на изпълнение на мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета са:

- Постепенното увеличение броя на регистрираните кучета и обхващането им в общинската/националната електронна база данни;
- Повишаване постъпленията от „такса за притежаване на куче”;
- Постепенно намаляване популацията на безстопанствените кучета и изтеглянето им в приют/и;
- Постепенно увеличаване броя на собствениците на домашни кучета, които по своя преценка кастрират домашния си любимец;
- Увеличаване броя на осиновените кучета;
- Увеличаване броя на обособените места за свободно разхождане и/или дресировка на домашни кучета.

3. КРИТЕРИИ ЗА ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

- Брой регистрирани домашни кучета;

- Брой обработени кучета;
- Брой кастрирани домашни кучета;
- Брой осиновени кучета;
- Брой на безстопанствените кучета – ежегодно контролно преброяване;
- Брой на сигналите, жалби и молби, подавани от граждани и фирми за наличие на безстопанствени кучета, създаващи безпокойство у хората;
- Брой/липса на инциденти с хора и животни, пострадали от агресивно поведение на безстопанствено или домашно куче.

VI. НОРМАТИВНА БАЗА

1. МЕЖДУНАРОДНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, СВЕТОВНИ ПРАКТИКИ И ПРЕПОРЪКИ

❖ *Европейска конвенция за защита на животните компаньони* – ратифицирана със закон, приет от XXXIX^{то} Народно събрание на 15 април 2004 г., ДВ, бр. 34 от 2004 г., влиза в сила за Република България от 1 февруари 2005 г.

❖ Световна здравна организация, Експертен комитет по беса, Осми доклад, Женева 1992 г., Серия № 824 – *Извлечения от научни студии на СЗО върху контрола на популацията на кучетата* – Изследване, проведено от Световната здравна организация между 1981-1988 г. в рамките на AGFUND/WHO проект за контрол над беса по хората и кучетата в развиващите се страни показва, че програмите за отстраняване на кучета (при които безстопанствените кучета са заловени и хуманно убити) са неефективни, както и скъпо струващи. Няма доказателство отстраняването на кучета някога да е имало значим ефект върху плътността на популацията или разпространението на беса.

❖ Световна здравна организация, *Консултация върху приложимостта на глобален контрол и елиминиране на градския бяс*, Женева 11-13 декември 1989, VPH/93.116 Сред петте базисни елемента на всяка програма за контрол на градския бяс по кучетата ефективната ваксинация е от решаващо значение. В сравнение с кампаниите за ваксинация, кампаниите за елиминация на кучетата са изключително безрезултатни.

❖ *Методи за маркиране на кучета и котки* – Инструкции за персонала на WSPA и на членуващите дружества. Цел – маркировката е жизненоважен инструмент в контрола върху популациите от кучета и котки. Маркирането позволява да се посочи правилно кой носи отговорност за поведението на дадено животно, например при нападение на куче.

2. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

❖ *Закон за защита на животните* – в сила от 31.01.2008 г., обн. ДВ, бр. 13 от 08.02.2008 г., последно изм. ДВ., бр. 58 от 18 Юли 2017 г.

Чл. 1. (1) Този закон урежда защитата на животните и механизмите за нейното осъществяване.

(2) Защитата на животните се изразява в опазване на техния живот, здраве и добро състояние, предпазването им от нехуманно, жестоко и особено жестоко отношение, осигуряване на подходящи грижи и условия за живот, съобразени с техните физиологични и поведенчески особености.

Чл. 40 (4) Мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета се осъществяват в регистрирани подвижни или стационарни амбулатории от общините или организациите за защита на животните.

Законът има за цел да бъде запълнена съществуващата празнота в системата от нормативни актове на Република България, който въвежда мерки за формиране и задълбочаване на разбирането на обществото относно защитата на животните, обучението на децата и младежта и др. Законът е рамков за всички животни и определя неуредени в *Закона за ветеринарномедицинската дейност* области като: прилагане на мерки за

регулиране на популациите от безстопанствени животни; създаването на национална база данни за регистрацията на домашните и кастрираните вече безстопанствени кучета и др.

❖ *Закон за ветеринарномедицинската дейност* – в сила от 02.05.2006 г., обн. ДВ, бр. 87 от 1 ноември 2005 г., последно изм. ДВ., бр. 85 от 24 Октомври 2017 г.

Чл. 1. Този закон урежда обществените отношения, свързани с осъществяването, управлението и контрола на ветеринарномедицинската дейност, и въвежда принципите на ветеринарното законодателство на Европейския съюз и Световната организация за здравеопазване на животните (СОЗЖ).

❖ *Писмо на НВМС, № Е-27/03.02.2005 г.* – В една съвременна програма за намаляване на популацията на безстопанствени кучета, задължително трябва да се включват няколко базисни елемента: - задължителна идентификация (татуировка или микрочип) на личните кучета и регистрирането им в общините; - строг контрол от страна на общинските власти относно задължението на собствениците да маркират и регистрират кучетата си и налагане на съответни санкции; - мерки за ограничаване на раждаемостта на личните кучета (могат да се използват най-различни методи – въвеждане на такса за отглеждане на не кастрирано куче, образователни кампании сред населението за ползата от кастрирането на домашните любимци, подвижни клиники, които да извършват кастрации в различни малки населени места, индустриални и крайградски зони и т.н.) ограничаване на популацията на безстопанствените кучета чрез масова кастрация, обезпаразитяване, ваксиниране, маркиране и връщане по местата, от които са взети до пълното блокиране на раждаемостта, след което да се изтеглят поетапно в приюти за намиране на нов собственик или доживотно отглеждане.

❖ *Наредба № 23 от 17 май 2002 г. за профилактика и борба с болестта бяс при животните*, издадена от Министерство на земеделието и горите, Обн., ДВ, бр. 55 от 4 юни 2002 г.

Чл. 1. С тази наредба се определят:

1. мерките за предпазване, ограничаване и ликвидиране на болестта бяс при животните;
2. методите за диагностика на заболяването;
3. задълженията на ветеринарномедицинските органи и на физическите и юридическите лица при прилагането на мерките и методите по т. 1 и 2.

❖ *Наредба № 42 от 12 декември 2008 г. за изискванията към ветеринарните лечебни заведения и видът и обемът на ветеринарномедицинската дейност, която може да се извършва в тях* – в сила от 06.01.2009 г., издадена от МЗХ, обн. ДВ, бр. 1 от 6 януари 2009 г. В чл. 6 на този нормативен документ са описани подробно дейностите, които могат да се извършват в различните по вид и категория ветеринарномедицински заведения.

❖ *Наредба № 41 от 10 декември 2008 г. за изискванията към обекти в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия към пансион и приюти за животни* - обн., ДВ, бр. 1 от 6 януари 2009 г., в сила от 01.07.2009 г.

Чл. 102. Приюти, в които се настаняват безстопанствени кучета и/или котки, може да извършват и дейности съгласно чл. 47, ал. 1 и 3 ЗЗЖ - кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, маркировка и връщане на животните по местата, от които са взети. В наредбата подробно са описани условията на които трябва да отговарят приютите за безстопанствени животни по отношение помещенията за настаняване, транспортните средства за превоз на животните, водене на необходимата документация, условията към персонала в приюта, грижите, необходими за животните, необходимостта от създаване на условия за намиране на нови стопани на животните и пр.

❖ *Наредба № 39 от 1 декември 2008 г. за условията за отглеждане на животни компаньони, съобразени с техните физиологически и поведенчески особености* – обн., ДВ, бр. 1 от 6 януари 2009 г. С тази наредба се уреждат редът, начинът и условията за отглеждане на животните компаньони, съобразени с тези физиологически и поведенчески особености. В чл. 10 от наредбата се казва, че „ако поради различни причини лицето, което отглежда или се грижи за животно компаньон не е способно да се грижи повече за него, е

длъжно: 1. да му потърси нов дом и собственик; 2. да потърси съдействие от неправителствените природозащитни организации (НПО), или 3. да го предаде в приют”.

❖ *Семинар – обучение „Прилагане на устойчиви практики за решаване на проблема с популацията на безстопанствените кучета в България”, 19-20 октомври 2010 г., София, Доклади – презентации –* Причините за наличие в страната ни на безпризорна кучешка популация произтичат основно от начините на отглеждане на животните. Основните причини са следните: - финансови; - липса на мрежа от добре устроени приемници; - невнимателни и недисциплинирани собственици на кучета; - екологични проблеми. За преодоляване на безотговорното отношение на собствениците към отглежданите от тях домашни кучета е необходимо да се разгърне широка информационно-образователна кампания, подкрепена от всички заинтересовани страни.

VII. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

- Общински бюджет;
- Постъпления от такса за притежаване на куче, съгласно чл. 175 от ЗВМД и чл. 116 от ЗМДТ;
- Дарения – дарения на граждани, фирми, организации за защита на животните и неправителствени организации;
- От спечелени проекти по оперативни програми и др.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2016-2019 Г.

№ по ред	Действия	Изпълнители	Срок	Необходими финансови средства	Източници за финансиране
1. РЕГИСТРАЦИЯ НА ДОМАШНИТЕ КУЧЕТА И КОНТРОЛ НАД СОБСТВЕНИЦИТЕ					
1.1.	Поддържане и системно въвеждане на информацията в „Електронен регистър на домашните любимци” на община Вълчи дол	Община	Постоянен		Общински бюджет
1.2.	Ежегодно събиране на такса за притежаване на куче по Закона за местните данъци и такси, съгласно чл. 175, ал. 1 и ал. 2 от Закона за ветеринарномедицинската дейност	Община	Постоянен		Общински бюджет
1.3.	Използване на приходите, постъпващи в общинския бюджет от събраните	Община	Постоянен		Общински бюджет и др.

	такси, за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета, съгласно чл. 175, ал. 3 от ЗВМД				
1.4.	Обособяване на места за свободно разхождане на домашни кучета	Община	Постоянен	Ще бъдат уточнени в хода на реализацията на програмата	Общински бюджет/дарения по проекти
1.5.	Организиране и провеждане на съвместни проекти/кампании по кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на домашни кучета	Община ОЗЖ	Ежегодно	Ще бъдат уточнени в хода на реализацията на програмата	Общински бюджет/дарения по проекти
1.6.	Увеличаване на приходите от „такса за притежаване на куче”, чрез осъществяване на безплатна маркировка на домашни кучета чрез микрочип – икономически доказана ефективност	Община	Постоянен		Общински бюджет

2. ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ПОЛЗИТЕ ОТ КАСТРАЦИЯ НА ДОМАШНИ КУЧЕТА

2.1.	Медийно-информационни кампании	Медия – общински вестник „ЕКИП 2000”	Постоянен		Общински бюджет
------	--------------------------------	--------------------------------------	-----------	--	-----------------

3. РЕГИСТРАЦИЯ НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

3.1.	Поддържане на електронен регистър за постъпващите и обработени безстопанствени животни	Община Приют	2016-2019		Общински бюджет и др.
3.2.	Издаване на ветеринарномедицински паспорт за всяко обработено куче	Приют	Постоянен		Общински бюджет и др.

4. КАСТРАЦИЯ, ВАКСИНИРАНЕ, ОПЕЗПАРАЗИТЯВАНЕ, МАРКИРАНЕ, ПАСПОРТИЗАЦИЯ И ВРЪЩАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ ПО МЕСТАТА НА ЗАЛАВЯНЕТО ИМ ИЛИ НАСТАНЯВАНЕТО ИМ В ПРИЮТ

4.1.	Установяване на безстопанствените кучета на територията на Община Вълчи дол, чрез електронен регистър	Община	Постоянен		Общински бюджет и др.
5. КОНТРОЛ ПО СПАЗВАНЕ НА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДОМАШНИ КУЧЕТА					
5.1.	Предписания и санкции за собственици, нарушаващи реда и начина на отглеждане на домашен любимец	Община	Постоянен		Общински бюджет и др.
6. КАМПАНИИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ЧИСТОТАТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНАТА					
6.1.	Определяне на места за разходка на кучета	Община	Постоянен		Общински бюджет и др.

Настоящата програма е отворен документ и може да се актуализира в периода на изпълнение с решение на Общински съвет – Вълчи дол.

